

К 6949

ДИПЛЯЧИЙ РУХ

3

ЦЕНТРАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА

В-ВР ЦК КП(б)У "КОМУНІСТ"

ДІТЯЧИЙ РУХ

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
ХАРКІВСЬКОГО КОМІТЕТУ
:: :: :: ЛКСМУ :: :: ::

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

Харків, Палац Праці, II під'їзд, кв. 52.

Телеф. 22 - 51.

СМІХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

З М І С Т

Стор.

До 1 весни другої п'ятирічки

2. У піонерський похід за соціалістичний урожай, за четверту більшовицьку весну, за хлібозаготівлі 1933 року (Відозва ЦК ЛКСМУ та НКО).
7. Ягр. Інгульський — Готуйтеся до праці на досвідних ділянках.
11. М. Година — Дитячі екскурсії до радгоспів та колгоспів.
12. П. Борщ — Жовтенята до засівної.
17. М. Шарновський — Вечірка МОДРу і Паризької комуни.
20. Читай про Паризьку Комуни.
21. Вол. Барковський, Вол. Лев — Виставка дезорганізаторів.
25. Вал. Бичко — один із багатьох (Льова Фроенченко).
29. П. Демидко — Вожатий Александров пише листи.
31. О. Альохін — Як провадити шахово-дамкові змагання.
33. Методична консультація вожатих.

№ 3 (107)

Л Ю Т И Й
І 9 3 3

ДЕВ'ЯТИЙ РІК
ВИДАННЯ

ОРГАН ЦК ЛКСМУ ТА ХАРКІВСЬКОГО

ОБКОМУ ЛКСМУ

995

Весняна сівба є бойовий іспит для всієї України, зокрема для її вирішальних областей. Лише успішно закінчивши сівбу, партія і комсомол України знімуть з себе ганебну пляму хлібозаготівельного прориву, на ділі покажуть свою боездатність і виправлять свої помилки, які суворо засудив ЦК ВКП(б) 24/1 і лютневі пленуми ЦК КП(б)У та ЦК ЛКСМУ.

Під час хлібозаготівель у багатьох місцях недоцінили політичної ваги роботи з дітьми та їхньої участі в запеклій класовій боротьбі. Через це у багатьох місцях ворог використав бездіяльність піонерських організацій і дитячу активність спрямовував на ворожі дії.

А там, де піонерські загони були міцні, організовані, там діти, за проводом комсомольців і партійців, показали своє вміння допомагати партії в боротьбі з класовим ворогом, за хліб, за міцний колгосп.

Відозва ЦК ЛКСМУ та НКО до піонерів та школярів України про піонерський похід за врожай є політичний документ, який підкреслює величезне значіння класового виховання дітей і їхньої практичної участі у весняній сівбі, в збиранні врожаю та хлібозаготівлях 1933 року.

Відозва ЦК ЛКСМУ та НКО є бойова розгорнена програма дій для піонерської організації і шкіл України, щоб потужними, цікавими, самодіяльними формами допомогти партії й комсомолові боротись проти класового ворога, за соціалістичний урожай та організаційно-господарське зміцнення колгоспів, — щоб на цій роботі класово загартувати юних піонерів.

Без зайвої метушні, без пустодзвінної помпи, організовано, на основі самодіяльності дітей, треба негайно вирушити в піонерський похід за соціалістичний урожай.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА Х.Д.У.

Ім. №

21927

У ПІОНЕРСЬКИЙ ПОХІД ЗА СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРОЖАЙ, ЗА ЧЕТВЕРТУ БІЛЬШОВИЦЬКУ ВЕСНУ, ЗА ХЛІБОЗАГОТІВЛІ 1933 РОКУ

ДО ВСІХ ПІОНЕРІВ І ШКОЛЯРІВ, ДО ВСІХ ДІТЕЙ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

ПІОНЕРИ ТА ШКОЛЯРІ!

Країна Рад. за проводом комуністичної партії, на чолі з вождем світового пролетаріату, тов. Сталіном, переможно закінчила першу соціалістичну п'ятирічку за чотири роки. Ми збудували міцний фундамент соціалістичного господарства в місті і на селі; на базі суцільної колективізації ми ліквідували куркульство, як класу; ми домоглися того, що наша радянська влада, керована більшовицькою партією, стала найміцнішою державою в світі.

Тисячі соціалістичних велетнів — заводів, фабрик, ковальень, мартенів, електростанцій, тисячі кілометрів залізничної колії, пароплави, аероплани, п'ять тисяч радгоспів і двісті тисяч колгоспів — ось наша святище соціалістична власність, ось та основа, на якій збудуємо другої п'ятирічки безкласове соціалістичне суспільство.

На заклик більшовицької партії та радянської влади, мільйони ударників робітників уже рушили на героїчну боротьбу за опанування техніки виробництва, штурмуючи висоти науки й техніки та підносячи продукційність праці. За їх прикладом ідуть ударники-колгоспники, поклавши собі за справу чести й героїства бойовий наказ партії: всі колгоспи мусять стати більшовицькими. Партія словами свого проводиря тов. Сталіна мобілізувала всіх трудящих нашої країни на боротьбу за організаційне зміцнення колгоспів, за зміцнення радгоспів, за високі врожаї, за ретельне виконання державних обов'язків колгоспників і одноосібників.

Партія закликала всіх трудящих до нещадної боротьби проти найлютіших ворогів народу, якими є куркулі, колишні білі офіцери, колишні петлюрівці, махновці, денікінці, врангелівці та інші контрреволюційні елементи. Партія закликала всіх трудящих до нещадної боротьби проти підкуркульників, дармоців, хуліганів, крадіїв, шахраїв

та дезорганізаторів і проти куркульських агентів опортуністів правих і «лівих».

«Куркулі розбиті, але вони далеко ще недобиті!» — говорив у своїй промові на січневому пленумі ЦК і ЦКК ВКП(б) тов. Сталін,

«Теперішні куркулі і підкуркульники, теперішні антирадянські елементи на селі — це здебільшого люди «тихі» і «солоденькі», майже «святі». Їх не треба шукати далеко від колгоспу, вони сидять у самому колгоспі і посідають там посади комірників, завгоспів, рахівників, секретарів і т. д.

Ці то закляті вороги не одверто, а п'яхогано провадять саботажницьку, шкідницьку контрреволюційну роботу. Вони «за» колгоспи, але без комуністів. Куркулі й зараз ще тихою сапою підривають господарську міць колгоспів. Підбивають відсталих колгоспників і одноосібників не виконувати державних обов'язків. Куркулі та їхні підлігачі с'ягадзували саботаж хлібозаготівель, неували трактори, ламали с.-г. машини, зривували колоски, організували масову крадіжку хліба, морили голодом і труїли коней. Залюкуючи чесних колгоспників і одноосібників, вони — ці ненависні вороги народу — обкрадали на кожнім кроці ударну працю колгоспника. Вони підмовляли чимало відсталих колгоспників і одноосібників заковувати хліб, гноїти засівний матеріал, морити голодом дітей.

Через недостатню революційну пильність класовий ворог чинив ці шкідницькі дії. Через квалу роботу комсомольських організацій, їхню недостатню керівництво була й слабка участь комсомолу та організованих дітей у важливих господарсько-політичних кампаніях і особливо в хлібозаготівлях.

Партія й уряд дали сувору відсіч куркульським вихваткам. Вони повернули на голову контрреволюціонерів

та їхніх наймитів важкий меч пролетарської диктатури.

Вся радянська суспільність мобілізована на захист священної соціалістичної власності. За проводом партії робітники, чесні колгоспники, комсомол і піонери стали на шлях непереможної боротьби проти ворогів народу.

Часів хлібозаготівель крадіги піонери та школярі дали еразки більшовицької боротьби проти куркульського саботажу. Вони допомагали партії і радладді викривати контрреволюційну роботу куркуля та його агентів, викривали закопанний хліб, вели роз'яснювальну роботу серед трудящих селян, серед батьків. Але ще багато піонерських загонів і ланок, ще багато піонерів та школярів не звімкнулися до цієї боротьби. Ще замало організованості, бойової витриманості і класової чуйності виявили чимало піонерських організацій і шкіл. Більше класової свідомості, більше організованості, більше, бойового натиску треба виявити піонерам та радянським школярам! Ніякої пощади не може бути тим, що наважуються на наші здобутки, на нашу недоторкану суспільну власність!

Куркульський саботаж ще не розбито до кінця. Куркулі та контрреволюційні недобитки ставлять ставку на те, щоб зірвати четверту більшовицьку весну, соціалістичний урожай і хлібозаготівлі 1938 року. Куркуль вдається до різних прихованих форм боротьби, залязнить у всяку щілину, використує кожен нагоду, особливо там, де за ним не стежить ніхто з більшовицьке око. Він вдається навіть до таких актів, як убивство крадущих піонерів, щоб залізати піонерську організацію і радянських дітей.

На ці зухвалі вихватки куркуля піонери та школярі повинні відповісти найбільшовицькому. Не дайте себе одурити куркульським лизком, не дайте себе залізати куркульським підлим злочинцям! Організуйте рішучу відсіч злясовим недобиткам.

Найпершою відповіддю піонерів та школярів на куркульський саботаж і шкідництво буде підвищення якості навчання, свідомої дисципліни і активна допомога піонерів та школярів міста і села комуністичній партії й комсомолу у виконанні завдань четвертої більшовицької весни.

ПІОНЕРИ Й ШКОЛЯРИ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Вам треба так налагодити свою роботу, щоб, даючи ударні зразки ленін-

ського навчання в школі, водночас ви могли по-бойовому організовано і вміло провадити громадську роботу у виконанні головних завдань партії та радянської влади під час четвертої більшовицької весни. Відповідно до своїх знань, сил і віку, ви зумієте допомогти політичним і господарським заходам партії та уряду.

1. Вивчайте доповідь та промову «Про роботу на селі» вождя нашої партії тов. Сталіна на січевому пленумі ЦК і ЦК ВКП(б).

Читайте її батькам, сусідам колгоспникам, і одноосібникам.

По загонах та пілках вивчайте ухвалу пленуму Центрального комітету ВКП(б), вивчіть постанову Ради Народніх Комісарів СРСР і ЦК ВКП(б) про «обов'язкове здавання хліба державі від колгоспів і одноосібних господарств».

Вивчайте ухвали пленуму ЦК КП(б)У про завдання під час весняної сівби.

Обізнаніться із посівними планами вашого колгоспу, й села. Запросіть на свої загонні збори партійців, комсомольців та з правління колгоспу, які б вам розповіли про засівні плани колгоспу та села. Агітуйте серед колгоспників і одноосібників за 100% виконання засівних планів.

2. Допмагайте своєчасно утворити насіннєві фонди. «Зібрати насіння, підготувати його до сівби і зберегти від розкрадання та псування — ось першочергове завдання» — такий наказ партії.

Вимагайте від своїх батьків негайно здати краще зерно до насіннєвого фонду.

Допмагайте партійним та комсомольським осередкам і сілрадам викривати захований і закопаний у землю хліб.

Організуйте охорону сівного зерна від шкідників, щурів та мишей по амбарах. Викривайте злодійські наміри розкрадати засівні фонди.

З'ясуйте своїм батькам, колгоспникам та одноосібникам, що не можна вимагати від держави насіннєвої допомоги, що насіння треба зібрати для засіву їм самим. На цю роботу треба віддати особливу увагу, бо куркуль і антирадянські елементи докладають усіх зусиль, щоб зірвати засівання насіння. Викривайте цих ворогів, допомагайте їм кривати захований у них хліб.

Організовані вами бригади — вільно то від шкільного навчання часу допомагатимуть у роботах з очищення зерна. Піонери та школярі найстарших років

(15 — 16 років) повинні допомагати протруювати насіння.

3. Допомагайте ремонтуві тракторів та сільсько-господарського реманенту!

«Привести в належний стан тракторний парк та інші сільсько-господарський реманент є друге вирішальне чергове завдання» — сказала партія.

Організуйте сигнальні пости біля кожного трактора у колгоспі, радгоспі. Вимагайте від батьків, що працюють у майстернях МТС, доброякісного ставлення до ремонту. Беріть на облік дрібний сільгосп, реманент, дбайте про збереження його та збереження.

Виявляйте винуватців недбайливого ставлення до с.-г. реманенту, виступайте на захист машини від шкідницької роботи куракульських саботажників. Не припускайте того, щоб машини валялися під снігом, на полях, без догляду.

Організуйте гуртки вивчення трактора та с.-г. машин, вивчайте техніку сільського господарства.

4. Боріться за здорового коня.

Готувати робочу худобу до весняної сівки, поліпшити догляд її, пильний контроль її стану, і посилити корм для неї—таке третє найважливіше завдання готування до весняної сівки—сказала партія.

Комсомол узяз шефство над кошем. Допомагайте йому виконувати це відповідальне завдання. Здоровий кінь багато значить у боротьбі за врожай. Бережіть коня зі шкідницької куракульської руки, виявляйте зіпсовані та погано кіннічих, глядіть, щоб кожен кінь був своєчасно нагородований і наловлений.

Візьміть шефство над пошатами!

5. Боріться за виробничий графік, за соціалістичну організацію праці в колгоспах і радгоспах!

«Четверте найсерйозніше питання підготовки й проведення весняної сівки є організація виробництва і праці в колгоспах» — сказала партія.

Піонери та школярі повинні знати, яке велике значіння має в роботі точний розпис праці, хто, де й коли має виконувати частку колективної виробничої праці. Цей розпис—графік—має бути в кожному колгоспі, в кожній бригаді, в кожного колгоспника. Без нього не можна працювати, без нього не буде скоординованого та ударничого. Боріться за графік, за план разом з батьками, обмірковуюте, як його складають. Укладайте з батьками соціалістичні угоди на ударника колгоспної бригади.

Пам'ятайте! Куракуль проводить ворожу боротьбу проти весняної сівки,

проти заходів партії і радвллади зміцнити колгоспи та радгоспи. Він підбиває тиме відсталіх селян і окремих колгоспників, агітуватиме проти ударників і соціалістичного змагання. Викривайте ворога на кожному кроці. Не дайте змоги дезорганізувати колгоспників. Ваш колгосп мусить бути більшовицьким.

6. У боротьбі за підвищення врожайності колгоспних і радгоспних садів, і городів організуйте на допомогу комсомолу агротехнічний похід!

Ви знаєте, що на основний заклик партії ленінський комсомол оголосив люту війну всім бур'янам і шкідникам колгоспно-радгоспних ланів. Ставляйте до лав бійців проти бур'янів та шкідників.

Пам'ятайте, що осот, молочак, пирій, берізка, віснок, овиріда та інші бур'яни живуть коштом колгоспної пшениці, жита, ячменю, цукрових буряків, соєвника, кукурудзи та інших культурних рослин.

Вони забирають вогкість з ґрунту, їхнє насіння засмічує зерна пшениці та жита. Їхні стовбури, бадилля псують під час збирання хлібів комбайном та інші с.-г. машини. Вони розплоджують ся в дивовижній кількості, більше того—вони дають притулок таким паразитам і шкідникам, як гусениці, попільниці, метелики, рослини блошки та інші погань.

Крім бур'янів, що пожирають дуже багато врожаю, на колгоспних нивах, у садках, городях чатують на хліб, у буряки, на овочі та на інші культурні рослини такі паразити, як різні метелики, гусениці мух, черв'ячки та різні шкідливі комахі. білч, оленка, золотозуб, яблуневий пугряк тощо.

Бур'яни та шкідники—люті вороги соціалістичного врожаю. Силу силенню хліба, цукру, смачних яблук, городніх овочів грабують ці шкідники у соціалістичній державі, у робітників, у колгоспників та їхніх дітей.

Спрямовуйте проти всіх цих паразитів нищівний вогонь!

Головна боротьба з ними—полоття та очищення ланів від бур'янів. Глибока оранка пар, луццями стерні, зяблю, лева оранка, багатопільна сівозміна.

Знайте, що куракуль найперший захисник цих паразитів, пильно стежте за куракульськими вихватками, скерованими в затупкованій формі проти агротехнічних заходів.

Піонери та школярі! Опановуйте агротехніку. Пильно стежте, щоб план ва-

люї боротьби за підвищення врожайності, боротьби проти бур'янів і шкідників сприяв піднесенню якості вашого навчання в школі.

а) Вивчайте ретельно ботаніку, зоологію, хімію, фізику, суспільствознавство й інші науки.

За керівництвом учителів та агрономів організуйте роботу на пришкольніх ділянках, перетворіть їх на «майстерні» і «лабораторії» природи.

Організуйте роботу на досвідних ланках с.-г. станцій, щоб придбати більше знань з агротехніки.

б) Організуйте в школах, у радгоспі і колгоспі метеорологічні станції. Проводьте метеорологічні спостереження.

в) Організуйте збирання та зберігання пополу. Кожен пионер, жовтень та школяр хай береже для ланів—попіл—цього великого помічника в боротьбі за піднесення врожаю. Подбайте про те, щоб увесь гній із подвір'я потрапив на лани.

г) Агітуйте за сівозміни, бо це є наймогутніший засіб боротьби за високу врожайність, за знищення бур'янів. Вивчаючи яровизацію, агітуйте за ранні й надранні посіви.

У школі, в хатах-читальнях, на кутках, у колгоспних кімнатах, у радгоспних клубах, у сільрадах і, нарешті, у себе вдома розвішуйте малюнки, гасла, агротехпоради. Допомагайте провадити облік роботи і зведень із фронту боротьби проти шкідників. Організуйте агротехнічні виставки та музеї.

г) Готуйтеся до боротьби з шкідниками, по городах та садках, де кожне дерево, кожна гринька повинні мати за своїх шефів пионера та школяра. У шкільних майстернях готуйте гнізда для ластівок, шпаківні й кормовиці для шпаків та корисних птахів. На кожних трьох пионерів—одна шпаківня—таке завдання. Для боротьби проти ховрахів та мишей приготуйте якнайбільше пасток. Повесні перекопайте ходи крота. Для долів шкідливих комах та метеликів, готуйте сачки та уловні коритця. Винаходьте різні інші заходи.

д) Організуйте масове насадження дерев повесні! Кожен пионер і школяр повинен посадити, принаймні, один саджанець.

е) Як тільки сніг покине поля, загляньте на сачки в городи—чи немає шкідників? Організуйте гуртки юних розвідників і досвідників. Під керівництвом учителів, агрономів, комсомольців,

досвідчених бригадирів, складіть плян боротьби з бур'янами і шкідниками. Від ранньої весни до пізньої осені стежте за ділянками колгоспних ланів, садів і городів, над якими ви взяли шефство.

ПІОНЕРИ ТА ШКОЛЯРИ МІСТА!

Ви повинні допомогти своїм сільським товаришам, посилавчи їм агрономічну літературу, різні ваші вироби, зроблені в шкільних майстернях (кормівниці, штучні гнізда, сачки, пастки, коритця тощо), напір, фарби, олівці, зокрема кольорові, фотоапарати, приладдя для метеорологічних спостережень тощо.

КОЖЕН ПІОНЕРСЬКИЙ ЗАГІН МІСТА ПОВИНЕН ТРИМАТИ ЯКНАЙЩІЛЬНІШИЙ ЗВ'ЯЗОК ІЗ СІЛЬСЬКИМ ЗАГОНОМ ТА ШКОЛОЮ.

Організуйте походи на заводи, де виробляють запасні частини для тракторів та с.-г. машин. Юні авторівці, організовуйте сигнальні пости боротьби за своєчасне заготовлення запасних частин.

Вимагайте від своїх батьків доброякісного їх виготовлення.

ПІОНЕРИ ТА ШКОЛЯРИ ТРАНСПОРТУ!

Проводьте рішучу боротьбу за знищення ховрахів, бур'янів та інших шкідників на терені залізничної колії. Організуйте ударні бригади нищення бур'янів та інших шкідників. Організуйте контрольні пости догляду за своєчасним відправленням і перекиданням с.-г. реманенту, гарячих мінеральних добрив і інших вантажів зв'язаних із проведенням весняної засілкампанії.

ПІОНЕРИ ТА ШКОЛЯРИ!

Цю всю відповідальну, різноманітну роботу зможете як слід довести до діла, коли організуєте її живо, маловничо, по-ударницькому, на засадах змагання ланки з ланкою, загону з загonom, пионера з пионером. Збери ланок і загонів, найрізніших аматорських гуртків мусять проходити у вигляді цікавих походів, у вигляді ПІОНЕРСЬКИХ СУБОТНИКІВ І ПРОГУЛЯНОК.

Геть нулоту з роботи загону, ланки, більше творчого діла, весело організованої роботи, дослідів!

УЧИТЕЛІ, АГРОНОМИ, КОМСОМОЛЬ-ЦІ!

Допомагайте піонерам та школярам організувати їхню самодіяльність, але так, щоб вони САМІ виявили бажання, більше активності, бажання, ініціативи, сміливого практичного почину.

РАДА ЗАГОНУ ЮП ТА ОРГАНИ ШКІЛЬНОГО ДСВ мають стати на чолі вашої ініціативи й роботи. До комсомольських осередків ставте вимоги, щоб вам давали цікаві й посильні **ОКРЕМІ ЗАВДАННЯ**.

Центральний комітет ленінського комсомолу і Народний комісаріат Освіти закликають вас до проведення у житті нижчезгаданого, рушити у великий похід за високий урожай — організаційно - господарське зміцнення колгоспів.

Над вашим походом узяла шефство **Всеукраїнська Академія Сільсько-господарських Наук**. Усі дослідницькі інститути, станції, що належать до неї найвищої на Україні с.-г. наукової установи, готові дати повсякденну пораду й допомогу піонерам та школярам, вожатам та вчителям.

Звертайтеся по поради, посилайте свої листи про успіхи й труднощі до свого шефа. Ви завжди одержите потрібну пораду й допомогу.

Піонери та школярі!

Найкращий буде той піонерський загін та школа, які організують справжню боротьбу за **головні завдання**, поставлені від партії, уряду, які організують піонерів і школярів на успішне закінчення навчального року і на бойову участь дітей у весняній засівкампанії, охороні врожаю.

Кращі загони та школи буде преміювано.

1-ша премія — місячний оздоровний табір на 50 чоловіка.

2-га премія — екскурсія до Москви та Ленінграду на 50 чол.

3-тя премія — комплект піонержостюмів на 50 чол.

4-та премія — кіно-пересувка.

5-та премія — бібліотека на 500 карбонізців.

6-та премія — екскурсія до Харкова на 50 чоловіка.

7-ма премія — комплект струнних струментів.

Організуйте широке **соціалістичне змагання між ланками, загонами й організаціями**. Боріться за ударника навчання і громадської роботи, за місце передових у похід.

Шикуйте свої лави, юні агротехніки, вирушайте в піонерський похід за соціалістичний урожай, готуйте атаку на ворогів соціалістичного рільництва, садівництва й городництва.

Вирушайте в запеклий класовий бій проти куркульства, за більшовицькі колгоспи.

Вперед, за проводом партії та комсомолу, до боротьби за четверту більшовицьку весну, за другу п'ятирічку.

Секретар ЦК ЛКСМУ — **ВОРОБІН**.

Народний комісар освіти України —
СКРИПНИК

Голова центрального бюро юних піонерів ЦК ЛКСМУ — **ПОПОВ**.

Президент Всеукр. академії с.-г. наук
— Акад. **СОКОЛОВСЬКИЙ**

ГОТУЙТЕСЯ ДО ПРАЦІ НА ДОСВІДНИХ ДІЛЯНКАХ

У розгорненім поході за високий урожай соціалістичних ланів великого значіння пабирає навчально-досвідна робота піонерзагонів та шкіл. Практика минулих років підтверджує, що дитячі організації, розгортаючи дослідництво й винахідництво, не лише практично застосовують набуті теоретичні знання й зміцнюють виробничі навички, а й дають практичні цінні винаходи для соціалістичного сільськогосподарства.

Приміром, на вовчанській дитячій технічній станції (Харківщина), юні дослідники 1932 року виростили багарний — неполивний риж. Ця ж станція, провадячи широке випробування нових культур і зокрема технічних, знайшла змогу культивувати багато з них, збрала на дитячих досвідних ділянках таку кількість насіння цих культур, що вже цього року дозволяє винести ці досвіди на господарські засіви колгоспів.

ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМАТИКИ НАВЧАЛЬНО-ДОСВІДНОЇ РОБОТИ.

Перше завдання, що його має здійснити гурток у готуванні до практичної роботи на досвідних ділянках, є вибір та опрацювання тематики. Залежно від того, який ухил має родинницький гурток, треба накреслити й відповідну тематику. Для різних родинницьких гуртків ЦДТС радить опрацювати такі питання:

ГУРТКИ ЗЕРНОВОГО УХИЛУ

1. Надранні посіви ярих рослин (ярої пшениці, вьса, ячменю, сояшника, кукурудзи).

2. Яровізація озимої й ярої пшениці.

3. Випробування попередників під озимину, й зокрема посів (сівалкою) озимої пшениці на незібраній і зібраній кукурудзі, бавовнику, сояшнику в порівнянні до посіву на стерні, чистім парі, багтані.

4. Посів шової зернової культури та рижі.

5. Сортовипробування місцевих сортів різних зернових культур із селекційними.

6. Випробування впливу мульчі на яру пшеницю, сояшник, кукурудзу (з соломі).

ГУРТКИ ВИВЧЕННЯ ТЕХКУЛЬТУР.

1. Надранні посіви цукрових буряків.

2. Механізація проривання цукрових буряків.

3. Вплив різних угнось на врожай цукрових буряків.

4. Вивчення попередників цукрового буряка (посів цукрового буряка на ячмені, угносім і неугносім).

5. Садикання пророщеної картоплі.

6. Два врожаї картоплі на рік.

7. Вивчити попередники під картоплю (озимину, ярицу, траву).

8. Яровізація бавовника.

9. Квадратові посіви бавовника.

10. Вивчити нові текстильні рослини — італійські конопі, кепаф, канатник.

11. Вивчити біологію розвитку й продуктивність нових олійних рослин: бук, кроме, чуфа, судза, лялеманція, олійний малочай, нуг, арахіс.

12. Вивчити нові харчові рослини — ботат (для стегу), кавунгрей монарх.

13. Вивчити нові кормові рослини—
топінамбур, соя—на винає та на сп-
лос, піщаний овес.

14. Вивчити вплив мульчі на врожай
технічних культур.

15. Вивчити вплив електромагнетно-
го поля на врожай та прискорення
росту технічних культур.

ДЛЯ ГУРТКІВ ВИВЧЕННЯ ГОРОДНІХ КУЛЬТУР.

1. Вирощування ранньої городни
під склом.

2. Одержання двох і більше вро-
жайів городни з одної площі.

3. Вирощування ранньої розсади й
ранньої городни.

4. Сортовипробовування різних го-
родніх культур.

5. Випробування впливу різних уг-
поень на врожай городни.

6. Вивчення впливу мульчі на вро-
жай різних городніх рослин (мульча
може бути: паперова, з саману,
торфу).

7. Вивчення впливу електромагнет-
ного поля на врожай та прискорення
росту городніх культур.

8. Вивчення різних біонтизаторів
на продуктивність та розвиток город-
ніх рослин.

Крім оцих питань, той чи той гур-
ток може мати й свої теми, що ці-
кавлять увесь гурток, або окремих
юних дослідників.

ОПРАЦЮВАННЯ ПЛЯНУ ДОСВІДНОЇ РОБОТИ.

З визначеного переліку тем, чи
своїх власних, гурток, зваживши свої
сили й можливості, обирає лише ті,
що їх він зможе опрацювати. Від не-
посильної розміром роботи на досві-
дних ділянках треба застерегти усі
гуртки. Взятий непосильний розмах
приведе до того, що роботи на ділян-
ках не будуть учасно виконані, ділян-

ки заростуть бур'янами і пропаде мар-
но вся праця. Краще вибрати менше
тем, але добре зробити.

Плян навчально-досвідної роботи
має охоплювати всі питання, зв'язані
з організацією й проведенням досві-
дів. Тому в плані докладно треба виз-
начити такі питання:

1. Які теми гурток буде опрацю-
вувати.

2. Хто прикріплюється до теми, —
весь гурток чи окрема бригада.

3. Де буде проведено досвіди.

4. Що потрібно для того, щоб за-
класти досвіди (допомога від колгоспу
в насінні, реманенті тощо).

5. З ким треба зв'язатись у прове-
дінні досвіду.

6. Яку практичну роботу має про-
вести гурток у колгоспі в зв'язку з
досвідом.

7. Яку літературу має гурток pře-
читати й які екскурсії, мандрівки тре-
ба зробити в зв'язку з досвідами.

8. Як буде використано наслідки
досвідів.

Усі завдання за пляном треба закрі-
пити за певними виконавцями, визна-
чивши термін виконання кожного зав-
дання.

У плані треба подати всі техніч-
ні моменти, що їх треба буде здійсни-
ти під час практичної роботи. Сюди
належать такі питання:

а) Скільки ділянок треба для да-
ної теми.

б) Розмір ділянок.

в) Де саме ділянки будуть розта-
шовані й схема їх.

г) Як і коли обробляти, угноювати
сіяти.

г) Як саме сіяти й скільки насін-
ня на ділянку.

д) Які робити спостереження й
коли.

е) Коли брати зразки гербарію.

с) Коли й як збирати врожай і
якого обробляти. Наслідки досвіду.

ВИБІР І ВИЗНАЧЕННЯ ДІЛЯНОК.

Залежно від досвіду ділянки можуть бути більші й менші. Якщо гурток може скористатись тяглом та реманентом, — можна брати ділянку більшого розміру. За обробки руками краще брати невеличкі ділянки — 10—20 кв. метрів.

Вибираючи місце для ділянок, треба дбати, щоб вони були однакові ґрунтом та рельєфом місцевості. Різні ґрунти й неоднаковий рельєф не дасть змоги зробити потрібне порівняння.

Досвіди з порівнянням заржди повинні мати контрольні ділянки, щоб до них можна було дорівнювати наслідки з інших ділянок. Приміром, вивчаючи вплив мульчі на якусь культуру, поруч з ділянками, закритими мульчею, треба закласти ділянку цієї ж культури, але мульчу її не вкривати. Оце й буде контрольна ділянка. В досвіді з угноєнням контрольною ділянкою буде та, де нема угноєння. В досвіді з яровізацією контрольна ділянка буде та, де засіяно тим же сортом рослин, але не яровізованим насінням.

У досвідах, де вивчатимуть життя рослини, контрольна ділянка не потрібна, бо тут ніякого порівняння немає.

Досвіди найкраще закладати в двох-трьох і більше повтореннях, тобто ділянку одного якогось значіння, треба повторити кілька разів. Приміром, у досвіді з яровізацією одну ділянку треба засіяти звичайним, не яровізованим насінням, а другу яровізованим. За подвійної повторюваності кожної з цих ділянок буде дві за потрібної — три і так далі. У полі однойменні ділянки треба робити не поруч, а через кілька, щоб вони були рівномірно розташовані.

Ділянки мають бути, як прагало, прямокутні. Вимір ділянок треба робити за допомогою шнура, ескера, мі-

рильної стрічки з тим, щоб забезпечити однакову площу кожної ділянки.

Роботи на всіх ділянках певного досвіду мають бути однакові. Й з можливості в один термін, зі зняттям тієї роботи, що порівнюється. Приміром, у досвіді гущини стояння рослин у рядку — одну ділянку переривається на одне віддалення рослини від рослини, другу — на друге, третю — на третє, але решта робіт на всіх ділянках має бути однакова.

Між рядами ділянок треба залишити $1\frac{1}{2}$ —2 метри на доріжку, щоб нею можна було ходити, не вступивши рослин на ділянках. Щоб позбавитись впливу рослин з іншої ділянки, або стежки, навколо кожної ділянки, де цей вплив може позначитись, треба зробити захисток. Коли, припустимо, ми встановили, що розмір нашої ділянки має дорівнювати 10 кв. метрів, довжина такої ділянки може дорівнювати 5 метрам, а ширина 2 метрам. Якщо додати до цієї ділянки захисток на 0,5 метра з усіх боків, тоді довжина її вже буде 6 метрів, а ширина 3 метри. Площа захистку засівається й обробляється так само, як і основну ділянку. Обліковуючи врожай, площу захистку треба ретельно відмежувати й урожаю з нього не враховувати. В досвідах з просапними рослинами для захисту треба додати з боків 1—2 рядки. Відбиті ділянки треба провумерувати й поставити біля них дощечки з визначенням теми досвіду.

ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕНЬ.

Для спостереження над ділянками треба на кожну тему мати окремого зошита, а в зошиті окрему сторінку для кожної ділянки. На кожній сторінці треба записати номер ділянки, тему досвіду й роботи, що будуть на ній провадитись від початку закладання досвіду до збирання врожаю. На цій же сторінці треба записувати й

спостереження над фенологією рослин. Із фенології потрібно відзначати такі основні моменти: 1) час посіву, 2) час висходу за 50% всіх рослин, 3) час кущування, 4) час викидання колосу, 5) час квітнування, 6) час молочної стиглості, 7) час воскової стиглості, 8) час повної стиглості. Відзначення в зошиті треба робити тоді, коли в кожну з зазначених стадій увійде не менш 50% усіх рослин.

Гербаризувати рослини найкраще в усі перелічені стадії, за знятком першої.

Не витрачаючи марно жодної хвилини, організовано й вчасно треба розгортати готування до весни.

Треба, не гаючи часу, зв'язатись із своєю районною ДТС і звертатись по потрібні поради до обласних та до Центральної ДТС.

Насіння звичайних культур, — польових і городніх, — треба мобілізувати на місці. Насіння нових культур можна одержати в своїй районній ДТС.

ДИТЯЧІ ЕКСКУРСІЇ ДО РАДГОСПІВ ТА КОЛГОСПІВ

Екскурсія не є самоціль, вона є засіб активізації роботи, робочий прийом, що використовується з успіхом на різних ділянках піонерської, шкільної та позашкільної роботи серед дітей.

Ми хочемо з'ясувати тут основні моменти в організації дитячих екскурсій, які можливо і треба провести з дітьми під час пастунної важливішої господарсько-політичної кампанії — першої більшовицької весни другої п'ятирічки. Екскурсії ми розглядатимемо, як один із засобів активної участі дітей в цій кампанії.

Визначаючи місце й зміст дитячих екскурсій під час засівкампанії, треба пам'ятати вказівку, дану в постанові ЦК ВКП(б) про школу щодо участі дітей в громадській роботі. Цю роботу треба підпорядковувати навчально-виховним завданням школи. Отже, організовуючи екскурсію з дітьми до колгоспу, МТС, радгоспу тощо, треба передусім виходити з планів навчально-виховної роботи школи та роботи піонерорганізації.

У навчальних програмах політехнічної школи можна визначити до кожного року навчання ряд завдань до засівкампанії, які можна провести з допомогою шкільної екскурсій, поєднуючи екскурсію з тою чи тою громадсько-політичною роботою дітей.

Візьмим, наприклад, програми з суспільствознавства, природознавства, політехнічного навчання. В IV групі є за програмою тема «Соціалістичне сільське господарство». Для екскурсії ставимо цю тему вужче: «Організація праці в колгоспі». Зміст цієї теми такий: організація бригад, соціалізація й ударництво в колгоспі. Відрядна система. Поділ праці. Облік праці за трудоднями, за кількістю, за якістю праці. Праця жінок, дітей та підлітків. Розподіл прибутків. Керівництво в колгоспі. Перебудова побуту. Завдання організації — господарського зміцнення колгоспів, боротьба з класово-ворожими діями в організації праці і розподілі прибутків.

Лінією громадської роботи під час екскурсій діти IV групи можуть провести з колгоспниками читання газет,

допомогти складати бюлетені сівби та виготовлювати стінчасписи, провести агітаційну роботу за новий побут, за усупільнене харчування, за організацію дитячих ясел, а де такі є, допомогти в їхній роботі, допомогти розгортати між бригадами та окремими колгоспниками соціалізація й ударництва і т. ін.

Для інших груп так само можна визначити певні конкретні теми для екскурсій, пов'язавши її з програмою з суспільствознавства.

Але візьмим прикладні з інших дисциплін. Програма з біології для V року дає багатий матеріал для екскурсій, пов'язаних безпосередньо з проблемою врожайності, одним із найважливіших завдань наступної сівби. Тут можна визначити ряд окремих тем для екскурсій:

- 1) Живлення рослин з ґрунту та засоби до підвищення врожаю;
- 2) насіння та засівний матеріал й підготовка його до засіву;
- 3) кормові й технічні культури й проблема сівозміни;
- 4) бур'яни й боротьба з ними й інші.

Кожну з цих тем можна легко деталізувати й докладно проробити на екскурсії, щільно пов'язавши теорію з практикою, повторивши й закріпивши знання з теоретичного курсу біології на екскурсії, на живих об'єктах. До того ж з цєю темою пов'яжемо різноманітні завдання з громадської роботи. Передусім екскурсанти мусять популяризувати серед колгоспників заходи партії й рідвади для збільшення врожайності.

Слід обов'язково роз'яснити колгоспникам те місце з доповіді тов. Яковлева на III сесії ЦВК СРСР, де він говорить про п'ять важелів збільшення врожайності: запровадження сівозміні, поліпшення якості насіння й запровадження сортових засівів, запровадження обов'язкового агромінімуму, перехід до створення справді постійних бригад у колгоспах і закон про скасування контрактиції хліба й перехід до твердих поставок, що мають силу податку.

Далі в агітаційній роботі під час екскурсії треба розказати колгоспникам про самий агромінімум. Для цього можна організувати читання літератури, вечори запитань та відповідей, розповсюдження плакатів та гасел, які можуть виготовити самі учні, ще перед екскурсією. Далі екскурсанти можуть включитися до безпосередньої боротьби за врожайність, допомагаючи колгоспникам збирати та прочищати насінні фонди, складати мапи сівозмін для поля, виявляти шкідників с.-г. рослин, ремонтувати трактори, провести перевірку догляду тяглової сили, взяти участь у виявленні шкідливості куркульських та злочинницьких елементів і т. ін.

Все це можна провести бригадною роботою, розбивши екскурс-групу на окремі ланки і кожній ланці доручити виконати одне якесь завдання, а вступну бесіду, ознайомлення з заходами піднесення врожайності в колгоспі і заключну конференцію провести спільно всією групою.

Для VI року навчання доцільно буде взяти тему з природознавства: «Кони й конярство» і на екскурсії не лише проробити матеріал з даної теми, а й провести громадську роботу: боротьба за доброго коня, за підготовку живого тягла до сіви. Тут потрібне не лише роз'яснення постанови Раднаркому і ЦК ВКП(б) від 11 лютого 1933 року «про готування живого тягла до весняних робіт». Тут треба і практично перевірити догляд коня та подати

до правління колгоспу свої міркування про поліпшення приміщення та його прибирання, про харчі про відпальність кінничих за стан коня, подати пропозиції до раціонального використання коня та взагалі живого тягла під час засівної кампанії.

Ряд тем для екскурсії можна узяти й з програми політехнічного навчання по всіх шкільних групах. Наприклад, для VII групи з розділу «Сільське господарство» майже з усіх підтем можна вибрати чітко окреслені завдання для окремих екскурсій. Так, можна на екскурсії проробити питання машинізації й хемізації с.-г., поєднавши з цим питання практичну громадську роботу екскурсантів: перевірка стану с.-г. реманенту та допомога в його ремонтуванні, перевірка стану зі штучним добривом та допомога відшукувати засоби штучного угноєння. Можна також узяти питання обробітку ґрунту, готування насіння до засіву (сорткування, чищення, протручування, питання селекції, лісенківської методи яровизації, питання про бур'яни та шкідників с.-г.

Як бачимо, весняна засівна кампанія дає широкий простір для розгортання дитячих екскурсій, вилазок, походів і т. ін. Але в організації дитячих екскурсій часто бракує методики.

Екскурсії на село до колгоспу, радгоспу для міських дітей пов'язані з деякими труднощами, щодо їх організації. Треба вжити ряд організаційних заходів: зв'язатись заздалегідь з екскурсійним об'єктом, розробити й погодити з управою колгоспу план екскурсії, домовитись про керівників, про харчування дітей, місце для відпочинку й ночівлі, якщо це буде потрібно і т. ін. До кожної екскурсії треба дітей підготувати, як слід: треба детально опрацювати план, теоретичний матеріал теми, лабораторні роботи, пов'язані з дослідженням ґрунту, пророщуванням насіння в різних умовах і т. ін., треба опрацювати так само постанови партії й уряду про засівну кампанію, підготувати комплекти літератури та плакатів з агромінімуму для розповсюдження, написати гасла, підготувати дітей до виступів на зборах колгоспників, до проведення вечірків запитань і відповідей і т. ін. Екскурс-група заздалегідь готує й потрібне екскурсійне знарядження, залежно від тем: лопатки, вимірювальне приладдя, лижів для пересування (для лижових вила-

вок), зошити, олівці і т. ін., перевіряє стан взуття й одягу в екскурсантів тощо.

Під час екскурсії треба точно дотримуватись плану, не розкидатись, заощаджувати час, щоб не перевантажувати дітей. Екскурсію завжди треба почати зі вступної розмови з представником устаткування чи адміністрації радгоспу, МТС тощо. Бажано, щоб розмову, а також керівництво екскурсією провадив агроном, бо він може подати вичерпні дані, щоб виконати освітні завдання екскурсії. Після розмови вже провадиться фронтальна робота екскурсгрупи: ознайомлення з об'єктами за визначеним планом, потім, коли це передбачено за планом, провадиться бригадна робота для дослідження окремих питань. Нарешті, підсумовна спільна розмова. Після цього — перерва на обід, а після обіду — визначена в плані громадська робота. Тем-

пи роботи мусять бути жвавими, все треба виконувати у визначений час.

Не треба забувати й про оздоровчі моменти в екскурсії. Пересування на свіжій повітрі, організація ігор, фізкультурних вирав під час відпочинку, нормальне харчування — все це оживляє, підбадьорює дітей на екскурсії.

Попередні підсумки екскурсії треба зробити на місці, де провадилася робота, але опрацювання здобутого на екскурсії матеріалу: складання мап, діаграм, колекцій, схем, виготовлення доповідей, стінчасописів тощо — слід робити після повернення з екскурсії. Підводячи підсумки екскурсії, треба закреслити її завдання для дальших екскурсій до того самого чи до інших об'єктів, а також заходи до поглиблення шефської роботи на селі, практичної допомоги селу у виконанні завдань посівної кампанії та посилення роботи сільського загону та школи.

Бібліотека 24 Харківської школи організовує вітрини з книжками до осінньої посівної кампанії.

ЖОВТЕНЯТА — ДО ЗАСІВНОЇ

Піонерзагони, розгортаючи свою роботу на виконання єдиного шкільного плану участі школи у весняній засів-кампанії, залучають і жовтенят.

Жовтенята — це діти 1-х, 2-х груп школи. Зрозумілий для них є той мінімум знань і навичок, що подається в програмах школи. З цього мінімуму й треба виходити, залучаючи жовтенят до засівної.

Останній пленум ЦВ ДКО ЦД ВЛКСМ сказав, що треба «ознайомити піонерів з успіхами й труднощами колгоспів, з фактами класової боротьби, з важливими законами й ухилами, подаючи допомогу партійним і комсомольським осередкам у виявленні утайників хліба від держави, осіб, що розбазарюють насініні фонди, розкрадачів колгоспного хліба й майна, спекулянтів та ледарів». Треба також приділити велику увагу на «виховання в дітях ненависті до класового ворога, виховання колективізму, чесного й бережливого ставлення до колгоспного та шкільного майна».

Ця ухвала ЦВ ДКО повинна бути провідною в роботі піонерорганізації, жовтенят і школярів.

На конкретних прикладах боротьби куркулів проти хлібозаготівель жовтенят треба довести, що класова боротьба особливо загострилась під час весняної сівки, класовий ворог усе робить, щоб зірвати сібку.

Убивство піонера Морозова на Уралі, замах на піонерку-комсомолку Уляну Скакодобову на Чернігівщині*) — цих молодих бійців — комунарів, що боролися з куркулями — є яскраві зразки для показу жовтенятам участі старших товаришів — піонерів у боротьбі з класовим ворогом. Треба прищепити жовтенятам зненависть до ворога, що намагається зривати збір насієних фондів, що цує нам трактори, що розкрадає колгоспне майно.

Жовтенятам треба показати обличчя куркуля на сьогодні, що це не звичайна фізіономія особи, а «тихенька», «солоденька», яка голосує «за колгоспи», але насправді шкодить і підриває їхню роботу.

Треба довести до свідомості жовтенят потребу доброго й бережного ставлення до колгоспного майна, до посівів.

Бували і в випадки, коли за порадою куркуля діти клали на дорозі гвіздки, залізнички тоді, як їхав автомобіль чи трактор, і спостерігали, що з цього виїде. Або цілими ланками заходили на колгоспні лани й толочили посіви. З такими куркульськими «розвагами» жовтенята мусять вести боротьбу.

Увімкнувшись до посильної допомоги за виконання плянів сівки, жовтенята мусять усвідомити потребу ще краще вчитись, опанувати знання, техніку, щоб краще допомогти в боротьбі за врожай, у боротьбі з ворогом — куркулем.

ПРАЦЮЙТЕ ЗА КОНКРЕТНИМИ ЗАВДАННЯМИ.

Ми подаємо тут орієнтовно зміст конкретної роботи жовтенятських груп та зірок.

1. На зборах групи жовтенят організувати ряд розмов про завдання більшовицької весни — популяризувати ухвали січневих пленумів ЦК і ЦКК ВКП(б). Тут треба взяти **головні**, зрозумілі жовтенятам показники і завдання.

2. На зборах зірок треба глибше опрацювати цей матеріал, прочитати дещо з газет, написати невеличкі гасла, замальовати альбом, визначити пісні, розглянути ілюстрації, виготовити матеріали до стіннівки, до куточка про засівну кампанію і т. д. Ці завдання можна дати різним зірочкам, зважаючи на інтерес та вік дітей.

3. Провести екскурсію до МТС, радгоспу чи майстерні колгоспу, щоб ознайомитись, як колгоспники готуються до весни, як працюють ударники-колгоспники, як вони ремонтують трактори, перемішують зерно, готують с. г. реманент, накреслюють план засіву, готують добриво, скільки засіють землі, що з'являть для підвищення врожайності і інші. Цю екскурсію треба використати, щоб потім зробити для «посівного куточка» плакати про переміщене й засмічене зерно в колгоспі, 2-3 цифри планівх завдань колгоспу, взяти, якщо в фотографії кращих ударників-колгоспників і вивісити їх у куточку.

Для опрацювання наслідків цієї екскурсії в зірочках буде великий матеріал:

а) вивісити (2-3 цифри) контрольні завдання колгоспу, художньо їх оформити;

*) Матеріали є в газеті «На зміну».

- б) зібрати попіл для колгоспу;
- в) поповнити природничий куточок;
- г) посіяти на припідільній ділянці перечищене й засмічене насіння для досвіду і інш.

4. За допомогою й керуванням учителя - природознавця організувати дослідну роботу в куточку природи. Ця робота полягатиме, приблизно ось у чім:

- а) засів насіння й спостереження за пророщуванням;
- б) спостереження за закладкою парників;
- в) спостереження за розвитком бруньок на вітах (зрізи віток, поставлені у воду);
- г) організація і ведення календаря природи.

5. Організувати жовтеньську зустріч птахів та догляд їх.

Ця робота складатиметься з таких моментів:

- а) розмови про користь птахів;
- б) розгляд ілюстрацій птахів;
- в) вивчення пісень;
- г) читання оповідань;
- д) писання гасел про охорону птахів;
- е) разом з піонерами виготовляти шпаківні;
- є) улаштування свята зустрічі птахів;
- є) готування гнізд;
- ж) оберігання гнізд від дітей - гніздо дерев, котів тощо;
- з) спостереження, як птахи знищують гусінь, та різні шкідливі комахи;
- и) екскурсія в ліс, гаї, садок, щоб ознайомитись з птахами (дител, ластівка та інш).
- і) складання альбому про птахів;
- к) надіслати альбом міській школі.

В наслідок такого глибокого опрацювання жовтеньята знатимуть, що птахи — наші друзі й дають користь сільському господарству, знищуючи шкідників. Жовтеньята, отже будуть пропагандистами серед неорганізованих малюків про охорону птахів.

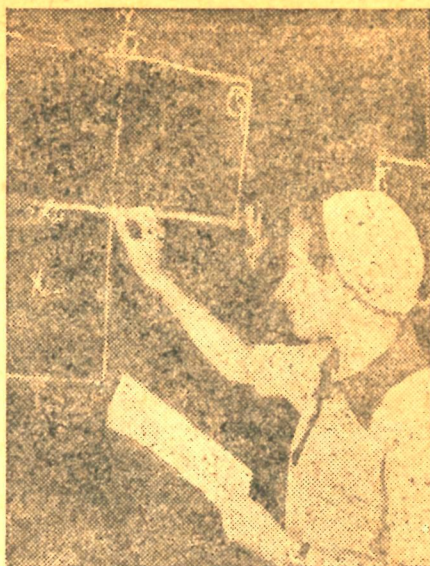
6. Ввімкнутись до походу проти бур'янів та шкідників.

Оголошена від комсомолу війна бур'янам є конкретне гасло громадської роботи піонерів і жовтеньят. Жовтеньята:

- а) вивчають (розмови, читання чого-з книжок та газет, розгляд ілюстрацій бур'янів), якої шкоди завдають бур'яни.

- б) Вивчають види сорняків: осот польовий, рожевий будяк, пирій, полинь, березка - в'юнз польовий, бур'яни городні;

- в) Улаштовують екскурсію на толоку, на непроланий город, щоб вив-

На лекції з креслення

6 школа

Харків

чити ці бур'яни та які шкідники знаходять притулок у бур'янах;

- г) роблять гербарії бур'янів;

г) знищують бур'яни в себе на городі (в школі, дома);

д) пишуть гасла проти бур'янів і розносять їх по домах;

е) провадять розмови дома з батьками, що небайдливо ставляться до знищення бур'янів;

є) спостерігають, як колгоспники комсомольці, піонери знищують бур'яни (ударно, колективом), швидко, вживаючи механічних засобів полоття;

ж) Підсумовують наслідки роботи (піонери знищили стільки то — в гектарах, жовтеньята проположили грядку, вивчили бур'яни тощо).

з) Знайомляться з іншими шкідниками: миши, ховрахми, мушкетерами; вважаючи, які шкідники найрозповсюдженіші в даній місцевості).

З цими шкідниками діти ознайомлюються, якщо є можливість, і спостерігають, коли загинуть дорослих чи то піонери знищують їх.

и) Розглядають шкідників на малюнку, коли не буде змоги безпосередньо їх бачити.

і) Жовтеньята повинні зрозуміти, що, борючись з шкідниками сільського господарства, ми тим самим боремося з

куркулями, що намагаються охороняти шкідників на радянських ланах.

Треба:

а) виділити, за допомогою піонерів, земельну ділянку для жовтенятських вірок. Добрати місце для ділянки з добрим ґрунтом, не дуже засміченим камінням тощо.

б) Через майстерню колгоспу, піонерів, шефів дістати або домовитись, щоб зробили відповідного розміру лопати, граблі тощо.

в) зробити грядки (відповідні розміром до жовтенятського віку).

г) Робити виміри грядок, знайомитись із ґрунтом.

р) Посадити розсаду.

д) Зробити в робітній кімнаті дощечки та кілочки й написати на дощечках, яку рослину коли посадили.

е) Вести щоденник спостережень і робіт вірок на городі.

є) Полоти город.

ж) Утворити досвідні грядки — одні грядки зводять, поливають, полять, інші — залишають без усякого догляду (як «бог дасть»). Наочний приклад для антирелігійної роботи, що урожай дає не бог, а людина своєю старанною працею.

з) Вирощувати якусь культурну рослину.

и) Провести екскурсію на колгоспний чи колективний город (що росте, як обробляють, як зрошують, як механічними засобами полять).

і) Знайомляться з шкідниками городу: капуста, майський жук тощо.

Стежать за розвитком капустини: яєчко, червячок, лялечка, метелик (процес спостереження довгий, але дає цілосне уявлення розвитку капустини й матеріал для куточка природи).

8. РОБОТА В САДКУ.

а) Пояснити значіння садку для харчування.

б) Спостереження за розвитком садочки — цвітінням, дозріванням фруктів.

в) Збирання гусені.

г) Спостереження за оприскуванням, обмазуванням, обкопуванням дерев піонерами, дорослими.

р) Агитують родину за збереження садка.

д) Організують бригади допомоги збирати гусені у колгоспному садку чи то вдома.

е) Садять квітник.

є) Доглядають його, вивчають квіти.

ж) Беруть участь у посадці нових дерев (тримають дерево при посадці).

Названі ділянки роботи жовтенят, не є вичерпні. Кожен вожатий повинен зв'язати всі природні можливості до роботи, наявність приладів тощо і взяти ті ділянки, які найхарактерніші для даної місцевості.

До роботи жовтенят треба залучати спеціалістів, учителів, піонерів — юнаків запросити агронома тощо.

Головне — не забувайте, що ви маєте справу з молодшими школярами, а тому не перевантажуйте їх роботою, і майте на увазі, що нічого не варта буде наша робота, якщо вона не матиме виховних наслідків.

ПРО УЧАСТЬ У ЗАСІВНІЙ ЖОВТЕНЯТ МІСТА.

Усі ці форми і зміст роботи жовтенят можна застосувати не лише в сільських групах, а й у міських.

Міські жовтенята не мають тих природних умов, що є на селі, але їхню роботу можна й треба спрямовувати на роботу в садочку, на організацію пришкольньої ділянки, на проведення спостережень у парках, якщо близько робітничі городи, провадити екскурсії туди тощо.

Зв'язок із селом, допомога сільським жовтенят, мусить бути широко розгорнена й усвідомлена жовтенятами, як важлива робота. Жовтенята міста разом з піонерами листуються з сільськими, крім того, виготовляють шпаківні, збирають книжки, зошити, папір, різні гроші й надсилають їх на село.

Щоб ознайомити жовтенят міста з життям і працею в колгоспі, можна жовтенят показати відповідну кінокартину чи діапозитиви. Добре б одержати від жовтенят колгоспу їхній альбом сільсько-господарської роботи, заслуговувати звіти піонерів, що їздили до колгоспу (відвозили подарунки жовтенят села, дітям дитсадку, брали участь у засівній) тощо.

вечірка

МОДР'У І ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ

Часто в школах і піонерських загонах трапляється так: вечірку призначено на 5 годину, в залі вже повно, але ще немає доповідача, не зібралися трамгуртківці. Чекаючи на початок вечірки, піонери бігають, штовхаються. Аж о сьомій годині починається урочиста частина. Доповідь тягнеться годину. Частина хлоп'ят розходяться. У такім же дусі проходить і художня частина. Додому піонери повертаються стомлені.

І як добре, коли вечірку організовано як слід, коли її вчасно починають, добре добирають програму. Кожен учасник вечірки знає своє завдання і чітко його виконує. Добру зарядку одержує тоді піонерський колектив і бадьоро береться до роботи завтра.

ЯК ОРГАНІЗУВАТИ ВЕЧІРКУ.

Організація вечірки складається з двох частин: готування і сама вечірка.

Ще задовго до вечірки піонери опрацьовують по групах у школі, на ланках матеріал, про історію Паризької Комуні, її значіння, про МОДР, про національну політику партії та Радвилади, про нацкультбудівництво СРСР.

Опрацьовання цього матеріалу треба щільно пов'язати з перевіркою та підведенням підсумків інтернаціональної роботи загонів.

Опрацьовуючи матеріали нацкультбудівництва СРСР, треба підкреслити класово - ворожі дії, скеровані на зрив нацкультбудівництва та перекручення у нас політики партії. Ці класово - ворожі дії є часткою єдиної програми куркульських, петлюрівських та офіцерських педобитків, що замаховано школять піднести ворожай,

Школярі з ФЗС (Харків) вивішують і інтернаціональну газету зміцнити колгоспи та успішно провести весняну сівбу.

Роковини Паризької Комуні цього року збігаються з п'ятидесятиріччям з дня смерті (14-III-1883 р.) великого вчителя пролетаріату — основоположника наукового соціалізму, вождя Першого Інтернаціоналу та діяльного учасника й керівника Паризької Комуні — Карла Маркса. Отже, опрацьовуючи матеріал про Паризьку Комуну, аж ніяк не можна оминати Ознайомлення з життям та діяльністю К. Маркса, з його вченням, показавши й довівши, що лише комуністичні партії та вчення Леніна-Сталіна справді продовжують вчення Маркса, — треба включити до плану опрацьовання матеріалів до дня Паризької Комуні й МОДР'у.

ПЛАН ГОТУВАННЯ.

Рада бази або загону, спільно з культурно-масовим сектором учком, складає план готування до вечірки. У плані треба чітко визначити завдання кожній ланці, а також окремим

гурткам. Визначити точний термін виконання.

До плану треба внести такі моменти: 1) прикрашення приміщення для вечірки; 2) організація урочистої ча-

стини; 3) організація художньої частини; 4) перерви під час вечірки і додаткові заходи (виставка тощо).

От зразок плану:

Що зробити	Кому доручається	Термін
1. Написати гасла про Паризьку Комуну і МОДР.	Перший ланці	10/III — 35 р.
2. Дістати в осередку МОДР на виробництві листівки.		
3. Підготувати доповідь про МОДР і Паризьку Комуну.	Другий ланці	16/III — 33 р.
4. Умовитись із осередком МОДР виробництва про виступ політемігранта.	"	"
5. Підготувати проект листа закордонним піонерам від загону.	"	"
6. Підготувати інсценізацію: а) провести запис і перевірити індивідуальні деклямації;	Драмгурткові	"
б) організувати виступ хору.		
7. Підготувати колективні гасла: а) написати на великих аркушах паперу текст пісень і організувати колективні співи.	Третій ланці	"
8. Організувати політбазар: а) підготувати запитання; б) закупити премії; в) зробити щити.	4 - й ланці	15/III — 33 р.
9. Організувати виставку МОДР'у: а) підібрати вирізки з газет, фото, цифри про білий терор; б) уможитись із зав. книгозбірні про рекомендований список книжок про МОДР і Паризьку Комуну, про К. Маркса, про нацкультбудівництво і влаштувати виставку книжок.	Гурткові есперантистів	10/III — 33 р.

Ланка, одержавши від ради загону завдання, розподіляє його поміж окремими піонерами, причому ланковий регулярно перевіряє виконання завдання.

У готуванні вечірки мусять узяти активну участь гуртки, вчителі, а також учням і його окремі сектори.

Як краще організувати саму вечірку.

Обов'язки розподілено. От тут і мають піонери виявити свою самодіяльність. Наприклад, можна організувати художню доповідь колективно.

От план такої доповіді:

1. Коротенький вступ — значіння Паризької Комуну і МОДР'у.

2. Деклямація, наприклад, «Комунар».

3. Пояснення про білий терор за кордоном

4. Живі діяграми білого терору (виходять піонери різного зросту з цифрами, плякатами).

5. Художнє оповідання про життя робітничих дітей закордону.

6. Підсумок доповіді—зміцнімо інтернаціональну роботу:

а) організуймо політінформацію;
б) міцнімо МОДРівську роботу;
в) міцнімо міжнародний зв'язок піонерів;

г) борімося проти національної ворожнечі.

г) борімося за чергові завдання соцбудівництва, за весняний засів.

Усю доповідь треба розрахувати на 30—35 хвилини. Особливо добре мусять попрацювати драмгурток, щоб швидко

готувати цікаву художню частину. Треба використати всі художні матеріали: підібрати відповідну п'єсу, інсценізацію. Коли немає матеріалу, треба скласти його самим.

Програму вечірки треба скласти за загалом. Написати її великими літерами.

Програма вечірки:

1. Доповідь про МОДР і Паризьку Комуну — 30 хв.
2. П'єса чи колективна деклямація — 30 хв.
3. Перерва — 10 хв.
- Під час перерви політгасла, пісні.
4. Хор — 15 хв.
5. Індивідуальні деклямації — 15 хв.
6. Світлова газета — 15 хв.
7. Політбазар — 20 хв.

Обслужити перерву під час вечірки — дуже важлива справа. Тому ланка, якій доручено цю справу, мусить скласти, підібрати гасла, пісні. Особливу увагу треба приділити організації **політбазару**. Організують його так:

1. Готують ряд запитань з тематики вечірки. Наприклад: 1) що таке МОДР; 2) що таке суд Лінча; 3) що сталося в Скоттсборо і інше. Ці питання нумерують.

2. Закуповують кілька премій — олівці, книжки, зошити тощо.

3. Готують фанерну вітрину, на якій вивішують премії із нумерами, як і на запитаннях. Дитина, що хоче взяти ту чи ту річ на вітрині, мусить відповісти на запитання. Якщо відповідь правильна — преміювати.

ВИСТАВКА МОДР'у

Для виставки можна взяти такі матеріали:

Школярі 24 польської школи (Харків) готують плякати для нутка МОДР'у

1. Як живуть і беруть участь у класовій боротьбі діти закордону: фотота, вирізки з газет і журналів, цифри.

2. Як працює наш МОДРівський осередок — газети, діаграми і ін.

а) Міжнародний зв'язок піонерів, копії листів, мапа всесвіту, де можна підкреслити країни, що з ними піонерзагін триває зв'язок.

б) Борімося проти національної ворожнечі: виписки з промов Леніна, Сталіна, матеріали з газет і журналів.

в) Борімося з куркульськими діями, борімося за високий соц. урожай (діаграми про завдання весн. сівби, гасла тощо).

Великого значіння набирає стан самого приміщення, де організується вечірка. Воно має бути чисте, заздалегідь провітрене. Якщо можна, то влаштувати роздягальню, поставити на дверях чергових.

На вечір треба запросити батьків, робітників, колгоспників. Почати треба вчасно, суворо додержуватись регламенту.

ЧИТАЙ про паризьку комуни

Справа комуни — це справа соціальної революції, справа цілковитого політичного й економічного визволення трудящих, це справа всевітнього пролетаріату. І в цій розумінні вона немируща» (Ленін).

«Республіка Рад є та відшукувана і знайдена нарешті політична форма, в рамках якої повинно відбутися економічне визволення пролетаріату, цілковита перемога соціалізму.

Паризька комуна була зародком цієї форми. Радянська влада є її розвинення й завершення» (Сталін).

Книжки, що ми їх подаємо, мають допомогти вожатому готуватись до доповіді, проводити розмови й голосні читання серед піонерів.

В. І. ЛЕНІН — Пам'яті Комуни. Партвидав «Пролетар», 1932.

Дві статті «Пам'яті Комуни» та «Наука Комуни».

Першу Володимир Ільїч написав до 40-х роковин Паризької Комуни, друга — це хронікерський запис доповіді на міжнародній мітингу, який відбувся в Женеві 1908 року з приводу трьох пролетарських роковин: 25-річчя смерті Маркса 60-річчя березневої революції 1848 року і роковин Паризької Комуни.

Крім того, тут уміщено хронологічний перелік найважливіших подій Паризької Комуни і дві мапи: 1) Комуна в провінції і 2) воєнні дії версальців проти Паризької Комуни. Книжку може використати і вожатий і піонери старшого віку.

ШАВИКІН, Андр. — Паризька Комуна Мол. більшовик, 1931.

Докладна й популярна книжка висвітлює боротьбу Комуни з версальцями та національними гвардійцями: що зробила Комуна, як перша робітничка держава з світі, її помилки й світове значіння.

Для поживлення автор вводить піонерів, що влаштовують доповідь про Паризьку Комуна, але це не позбавляє книжки сухости.

Місяцями припускаються помилки порядку націоналістичного, наприклад, німецьке військо зветься «пруським», причому затушковується класовий характер виступів робітників Парижу проти наступу буржуазної німецької армії. Можна використати фактичний матеріал. Книжка — для дітей старшого віку.

Є. ДЕНІСОВА (Є Деньє) — Діти — комунари. «До 10-річчя організації юних піонерів СРСР» для піонерів та вожатих. Мол. Більшовик 1932.

Передмова тов. Ярославенка, присвячена славним попередникам світової піонерії — юним комунарам 1871 року.

Книжка дає багатий фактичний матеріал про дітей Комуни, їхню відважну боротьбу та героїчну смерть на барикадах; про ту нову світську, трудову школу, яку Комуна почала організовувати для своїх вихованців; про жорстокий класовий суд буржуазії, що страждала сотні юних комунарів.

Ребята Коммуны. Мал. и обклад. Полишук. изд. юн. и дет. литературы. М. Г., 1931.

Початок, що пояснює причини поразки Комуни, до певної міри спрощений, але історичні сторінки про дітей Комуни та вірші Гюго можна добре використати в розмові та для читання жовтенят. Книжка — для молодшого віку.

Крім цих, слід широко використати популярні серед дітей.

Гюго, Віктор — ГАВРОШ.

ЕРЕНБУРГ, Ілья — Люлька комунара.

ГЮГО.

ВИСТАВКА

Дезорганізаторів

Чи бажаєте ви відвідати виставку дезорганізаторів?—запитала нас одна дівчина.

— Ви — з якоїсь школи?

— Ні...

— З дитячого садка?

— Ні...

— Де міститься виставка? Хто її організував?

— Харків, вулиця Держинського, 69, кв. 5... Організували цю виставку діти, школярі молодшого концентру. Квартира... приватна. Діти працювали за керівництвом однієї бабусі. Ми чекаємо на вас сьогодні.

Ми не змусили на себе чекати. Виставка дитячої творчості, тим більше — виставка, що її організували дезорганізатори... це щось незвичайне.

І справді: велика кімната квартири № 5 перетворилася на справжній виставковий павільйон.

Ми познайомилися з організатором виставки Олександром Хрисанфівною Моховою, якій уже перевалило за 50 років.

— Ось наша виставка... і все це зроблено руками дітей.

На великій розсувній столі — макет цілого міста. Навіть не міста, а цілого району, де немає різниці між містом і селом. Село поступово переходить до міських вулиць.

Завод. Фабрики. Робітничий виселок. Колгоспний базар. Річка. За річкою — колгосп. У колгоспі — школа, ліжарня. Всюди електричні драти, радіо...

Олександра Хрисанфівна розповіла нам про свою ідею і як ця ідея перетворилася на реальні справи.

Бабуся жила в житлокоопівській квартирі. Їй часто доводилося чути.

як діти сусідів — школярі Боря Калиновський та Діоніс Кудряков, хлопчики одинадцяти років, часто після школи бенкетували й зорганізували в своїй подвір'ї ватагу маленьких хуліганів.

О. Х. Мохова з ініціаторами виставки

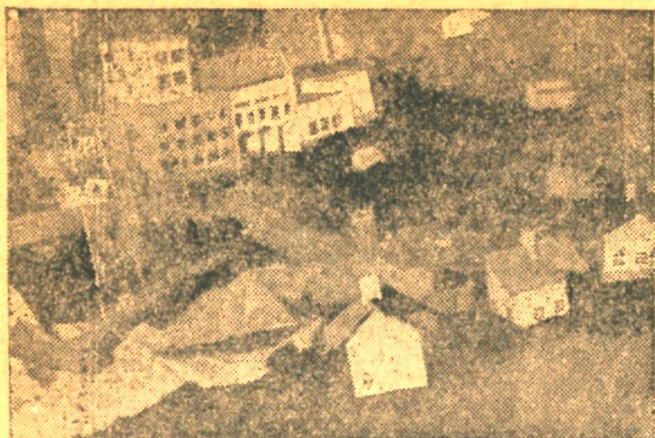
ганів. До них пристає й інші діти. Вони часто билися між собою і взагалі поводитися як безпритульні.

Довідалася Олександра Хрисанфівна, що успіхи цих дітей у школі не блискучі. Їх там охрестили дезорганізаторами й хуліганами.

Що робити. Як виправити цих дітей.

Одного разу бабуся сказала:

— Давайте, діти, кинемо всі п'єстости! Давайте працювати, а потім зробимо виставку ваших робіт. Хто краще зробить — той одержить премію.

Експонати

А працюватимемо вільного від шавчання часу. Робіть самі, що хочете.

Ця думка дітям сподобалась.

— А що ж, бабусю, робитимемо?

— Хто що вміє. Я от знаю, що Лёня зробив би цікавий будинок, а Боря—велику стаїю для тварин.

— А де ми візьмемо інструменту й матеріялів?

Олександра Хрисанфівна звернулася до Борі Калиновського.

— Он у тебе в руках маленький ніж. Учора, я чула, ти знісував пожем стілоць... Це й буде тобі за інструмент.

— А в мене нема й такого інструменту—сказала Ала Лекарева.

— Немає? А чим же ти розрізала батькові книжки?

— Ножицями.

— Це й буде тобі інструмент. Я знаю, ти шити любиш і вмієш.

— У вас, діти, буде невеликий гурток. І коли наша робота піде добре, запросимо до себе інших дітей. Хай теж попрацюють. А коли всі роботи закінчимо—влаштуємо виставку, запросимо гостей. А кошти від збору віддамо...

— На літака!—підхопили діти.

Лёня Хлюппе все ж таки не зрозумів, де можна взяти матеріял для роботи.

— Не розумієш? Ну добре, я скажу тобі. Ось ти для чогось держиш у руках деревину. З нього можна зробити...

— Знаю вже... вже знаю... корабель з цього можна зробити...

І пішла робота. До бабусинної квартири почали діти зносити свої виробы. Важко собі уявити, що можуть виробляти малюки. Вони принесли макети для устаткування фабрики, фабричного виселка, колгоспного базару, звіринця. Окремий куток виставки посідають вироби жовтенят і дошкільняць від чотирьох до восьми років.

Вали та Пава Ейґіни — разом їм 8 років—зробили маленькі зошити та книжки. Ніна Кавалерідзе—одяг для хлопчика й дівчинки, капелюшки, вишивані сорочки та спіднички.

Яким матеріялом користувалися діти?

Тим, що можна знайти в кожній квартирі: непотрібний папір для креслення, клей, текстура, папір, фарби для малювання й замазка для заліплювання вікон. З останньої Боря Калиновський зробив чудову картоплю для колгоспного базару.

Знесли все, що впертою працею виробляли протягом двох місяців.

Не чути вже було ні про бійку, ні про пустощі.

Батьки дивувалися:—що це сталося з Дімою? Не пізнати Льоні.

Дивувалися і в школі: наче хто підмінив хлопців. Почали краще вчитись, покинули свої колишні дезорганізаторські вчинки і назва ця відпала від них, як суха замаска.

**

— Тепер улаштуємо виставку,— запропонувала бабуся.

— А що ж воно з цього вийде?— ескентично озвалась Нана Морозова.

— Зараз подивимось. Чи все є у нас тут потрібне для устаткування заводу?—Є...

Діма Метальов зібрав увесь свій актив:

— От що, бабуся, ми зробимо: завод у нас є? Є! Люди тут працюватимуть? Працюватимуть! А житимуть де вони?—він запитував і сам відповідав на свої запитання.—Житимуть у робітничім виселку. А їсти їм треба? Треба! Влаштуємо колгоспний базар. А звідки на базарі візьметься їжа? Привезуть колгоспники... Значить, треба і колгосп збудувати.

Зізналась виникло нове питання.

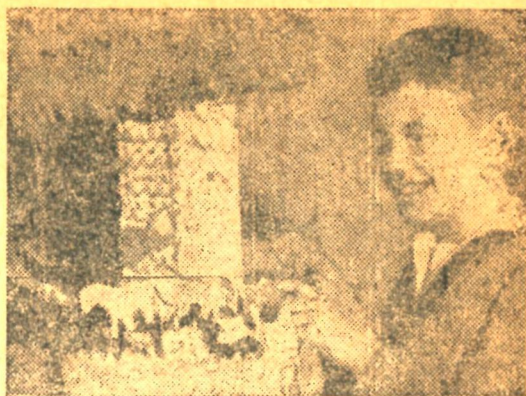
— А хіба ж у робітників та колгоспників не буде дітей? Будуть! Треба і для них щось придумати.

І «придумали»: школа, ясла, а для відпочинку влаштували звіринець, зоологічний садок. У когось знайшовся ведмедик, хто зробив мавпочку, хто чудесну птицю з рожевим та зеленим пір'ям.

Напередодні нового року відбулося урочисте відкриття виставки.

Розчинилися двері і 15 дітей, колишніх дезорганізаторів широко відкрили очі.

Перед ними був завод, виселок, наче справжня річка, де плавало з півдесятка пароплавів, де у правім кутку—колгоспний базар. І чого тут тільки немає: і риба (бо річка близенько),

Каруселя на виставці

і картопля, і цибуля, і навіть м'яса проблема розв'язана—лежить на візку баранячий бік, поруч—з мішками—колгоспниці.

— А що то в неї за папірець,— запитує я у мусі Чорноморець.

— То від управи колгоспу, що вона вже свій хліб здала державі, і решту може продавати.

Над містом кружляють літаки.

— Хочете подивитися зоологічний садок—будь ласка. А колгоспу стайню?

Останній приніс свій виріб Люба Чель.

За два дні до відкриття виставки він говорив хлопцям:

— Нічого з цього не вийде,—і презирливо кривив губи.

Але коли зайшов до кімнати—став нерухомо біля дверей, спитивши подих, потім оглянувши всі відділи, підійшов до Олександри Хрисанфівни, схилив свою кучеряву голову і тихо промовив:

— Я теж можу працювати. Можна мені принести щось?

Він приніс за два дні: барабан, кілька прапорців і невеликий пароплав...

Цю виставку відвідали під час зимової перерви понад 600 дітей. 60

Група учнів, що
взяла участь в
організації
виставки

карбованців (по 10 коп. за вхід з кожного) зібрали колишні дезорганізатори і віддали на користь ТСО-Авіахему.

Про що свідчить цей факт?

Він свідчить, що школа та піонерський загін 52 Харківської ФЗО не знають дитячої маси, не вивчають причин, коріння дезорганізаторства.

Невже школа не могла так само зацікавити дітей якоюсь творчою роботою?

Невже піонерський загін не міг цього зробити, взявши ініціативу до своїх рук?

Невже серед педагогів не знайшлося жадного, який міг, як педагог, як вихователь, підійти до цих дітей?

Аджеж це зробила Олександра Хрисанфівна, у якої немає ні педагогічного стажу, ні методологічних настановлень. У неї було лише бажання й щира любов до дітей. А скільки є фактів, коли дітей організовують класово-ворожкі «бабусі» тільки тому, що їх не організував піонерзагін та школа.

Факт з виставкою ще раз доводить нам, що часто ініціатива і здорові інтереси дітей проходять мимо піонерської організації. Винні в цьому ми, ке-

рівники комуністичного виховання дітей.

Більше уваги, вдумливішого підходу до організації позашкільного часу дітей.

Треба вивчати кожного піонера, кожного школяра, знайти його побут, його потреби й вимоги і тоді діти «дезорганізатори» будуть дисциплінованими, зразковими ударниками навчання й добрими піонерами.

Організувавши хлоп'ят, задовольнивши їхні творчі потреби, ми вирвемо їх із під впливу вулиці, а відтак забезпечимо комуністичне виховання дітей.

З факту організації виставки треба зробити і другий висновок: у кожній житлокоопі можна знайти можливість добре організувати дозвілля дітей. І приміщення знайдеться, і люди для роботи з дітьми (письменник, інженер, колишній партизан, червоноармієць, командир, старий робітник, що живуть у цій житлокоопі). Треба лише вміти підійти до справи, разом з дітьми, через активних дітей залучити актив житлокоопу на допомогу піонерській ланці цікаво й корисно організувати дозвілля.

ВОЖАТІ-УДАРНИКИ

Вал. БИЧКО

ОДИН ІЗ БАГАТЬОХ

ЛЬОВА ФРОЄНЧЕНКО, ВОЖАТИЙ БАЗИ,
ЩО ПРАЦЮЄ В ХАРКІВСЬКІЙ 40 ШКОЛІ

Хлопець 1912 року народження. Чорнявий, присадкуватий. Вуса ще тільки - по починають соромливо вибиватися на світ. А густа чорна «шевельюра», закинута догори, — до лиця йому.

Його великі, мов дві запалені іскри, очі жваво бігають навколо, заклопотано метушаться по стінах, по партах — чи все гаразд? Люблять порядок його очі, хоч і бистрі, непосидючі.

Він прибіг захеканий і рум'яний з морозу. У ветхій, скрипливій двері 40-ї школи (що десь за завулочками, на вулиці Котлова) вітром увірвався:

— Будьте готові, хлоп'ята. Ну, як, оббралися?..

І те завжди бадьоре, головне (хоч у нарисах і шаблонне) — «завжди готові» дунко покотилося коридором. Гомінливою зграєю насили на нього хлоп'ята. Оточили, обняли і пішли весело по школі.

— Льово Льово! А ти на три хвилини спізнився.

— Ха-ха-ха!

— Льово, Льово, а ми за тобою вже зжучили!

— Розкажи, Льово, про те, як ти був піонером.

— Чи й у вас тоді слухали хлоп'ята нудні доповіді.

— Було всього, хлоп'ята. І веселі дні були, такі що аж-аж! Бувало й нуднувате. Історія нашої організації довга і складна. Та я ж вам уже про це розповідав. Що ж ви? Ах, ви, «провокатори».

І знову б'ється сміх об стіни, такий дзвінкий, многоголосий.

У тісенькій кімнатці враз запановує тиша. Жарту й смішки — на бік. Починається робота...

Сьогодні Петіна черга робити політінформацію. Петя стримано й серйозно розповідає про японську інтервенцію в Китаї. Вся його інформація нагадує зведення з фронту. І, здається, що він, оцей кудций Петя тільки звідти, з самого вогнища боїв заско-

Льова Фроєнченко

Н а з а с і д а н н і р а д и б а з и

чив на хвилину, щоб відремонтувати. А Льова ще й незадоволений.

— Та жвавіше, веселіше, Петю!

— Що ж у цім веселого — ображається Петя.

Це так щодня — перші п'ять хвилин. А по цьому враз замешалося. Туркіт. Шум. І знову тиша.

— Гей, на зарядку ставати пора!

— Кроком руш!

— Роби раз, роби два!

Фізкультзарядка — 5 хвилин.

Льова ловко й хитро починає розмову.

— Так що у вас сьогодні з Леопідом Барновичем вийшло?

— Та ми нічого, то ми так...

— Ні, ви все таки розкажіть...

— Та то непорозуміннячко...

Від конкретного випадку, від факту, який цікавить хлоп'ят, Льова веде довгу й логічно струнку лінію до загального.

— А от що говорив Ленін про вчителів...

Хлоп'ята пороззівляли роти. Ага, зацікавились?.. Значить тепер довго пам'ятатимете ці Ленінові слова — думає собі Льова. Пісня, гра — на закуску. Щоб не нудно. Ух, та нудота проклята. Льова бореться з нудотою. Він усю свою винахідливість, усі свої сили віддає на цю боротьбу. Він добре знає, що нудота найзліший ворог піонерської організації.

Та тільки розійтися піде в цій маленькій тісенькій школі. Прекрасно, багате обладнання для радіо-майстерні лежить під замком, бо піде влаштуватися. Правда, ходить одна ланка до підвалу витягає по гвинтику й працює. То вже такі радіо-аматори гарячі. Їм нічим не перешкодиш.

І дуже часто Льова замість зборів цієї ланки організовує роботу над складанням радіо-приймачів. Це цікавіше, жвавіше й корисніше десятків розмов про значіння радіо.

— Знаєте, давайте організуємо позику вітків, — говорить якось Льова хлоп'ятам.

— По скільки це копійок припадає на брата, Льово?

— Та, ні, ось слухайте: Ви вдумуйте щось цікаве, якусь витівку, яка б пожвавила нашу роботу, чи допомогла б нам організувати дозвілля. Хто більше вигдає таких витівок — той, значить, виконав завдання лозики.

Другого дня хлоп'ята виїмали Льову ще на вулиці й засипали його витівками... Кожен хотів видатися якимсь найкращим і вигдавав найкароломпінші трюки... Це захопило, піднесло. Це одвоювало од нудоти тисячі хвилин, десятки хлоп'ят.

А коли витівки почали здійснювати — в загоні сталося щось неймовірне. Хлоп'ята не хотіли йти додому — і це вже було переборщення...

Так само захоплювалися хлоп'ята і збором пропозицій до пленуму ЦБ ДКО...

Та не всі хлоп'ята цікавляться одним. Усіх під одну мірку не поставиш. Це добре розуміє Льова. І тому майже до кожного піонера він по-різному підходить.

Напали якось хлоп'ята на Льову:

— У музкомедії п'єса цікава йде — «Сухий закон», підемо, Льово.

Льова нічого не відповів. П'єса ж бо не зовсім витримана, але чи зможуть сьомигрушники розібратися в ній.

— Ну, не хочеш, ми все одно підемо з мамами, з татами.

Льова знову нічого не відповів, а другого дня майнував до РК ДКСМУ.

— Хочуть піти, хлоп'ята, треба їм дозволити, бо підуть і тим паче підуть, коли не дозволимо. А коли ми візьмемо над цим свій нагляд, допоможемо їм розкритикувати цю п'єсу — тут ми виграсмо — доводив у райкомі Льова.

Але не допомогло. Там додержалися тієї думки, що не варт на цю п'єсу пускати хлоп'ят. Пішов Льова ні в сих, ні в тих. А хлоп'ята домагаються

Льова часто буває на лекції!

ся, проходу не дають. Ех, добре! Все таки я правий.

— Ходім хлоп'ята!

П'єса хлоп'ятам сподобалась.

— Давно ми такого веселого нічого не бачили. Були в ТЮГ'і, на «Турбінах», мало не заснули. А тут і дотеп, і танок, і пісня, і взагалі весело.

Льова вже був незадоволений зі свого вчинку... Але... Але хлоп'ята почали «крити» і «крити» на всю. Льова наптовхнув їх непомітно і хитро на таку критику.

А було б гірше. Під вражінням ш'єси вони могли б забути про її шпідливі моменти...

Вихідного дня — на ковзани... Снігу нема. На лижах не можна. А на ковзанах не погано. Під час такої в'їздки Льова зовсім не такий, як у школі, у загоні. Тут його важко відрізнити від усіх останніх, хіба тільки зростом. Він увесь у масі, разом з усіма жартівник. Ні крику, ні командування. Дружно, весело проходить вихідний день.

Коли на дворі м'яга, туман і лід мокрий, то такого вихідного дня Льова керує шахово-дамковим турніром. Він тут і суддя, і лектор, і активний учасник.

Пізно ввечері Льова приходить додому. На столі вже лежить сьогоднішня пошта — вся періодична піонерська преса, «Дитячий рух», «Вожатий», а також центральні партійні й комсо-

Льова вдома готується до наступної розмови з піонерами

мольські газети. Це його підручник. З нього він учить сам, з нього вибирає матеріяли для хлоп'ят.

Ось він виймає з шухлядки дебелий зшиток.

Щоденник. Що ж писатиме Льова до щоденника? Любовні мемуари? «Душевні переживання»? А от читай-те:

«8 січня. Збори загону пройшли сухо, бо я не обміркував матеріялу. Почав зразу з серйозного і цим уже розхолодив хлоп'ят до роботи. Дорогою до школи завжди треба обмірковувати «сценарій» зборів».

От такий у Льови щоденник. Я б назвав його «особистою стінгазетою вожатого Льови», органом «себе» — жартівливо сказати б. А говорячи серйозно — це дуже цікава й корисна річ, оперативний, живий, самокритичний облік роботи — це сама практика, якої треба зчитись.

По цьому Льова складає план на завтрашній день для себе (а є в нього і місячний, і декадний, і не загальний «для розкладу», а свій — особистий) і лягає спати.

Ранком, о 9 годині Льова вже знову в школі. Обов'язково щоранку обходить він групи і говорить з педагогами про успішність учнів, про відвідування. Про це ж саме говорять він і з головами груп, ланковими. А крім цього ще щодня в одній із груп Льова слухає лекцію...

Найкраще керівництво. Сам був, сам бачив — і нічим ніхто уже не виправдається...

— Хочу вчитись — говорять Льова своїм товаришам. — Бо так далеко не підеш. Хлоп'ята шохвилини ростиуть і все більші вимоги ставлять. А тільки як його вчитись, коли шкода кидати роботу, хоч і на деякий час. А, мабуть, усе таки вчитимусь. Бо так далеко не поїдеш.

«Крой», Льово Фроєнченку!

Нам такі вожаті потрібні.

Вожатий Александров

П И Ш Е Л И С Т И . . .

У «Дитячим русі» № 20 надруковано лист до редакції вожаті Корольової з міста Сновського. Вона скаржитися на брак керівництва її роботою від райкому ЛКСМУ й осередку. ЦБ ДКО ЦК ЛКСМУ ухвалило спеціальну постанову з приводу цього листа на подання редакції журналу «Дитячий рух».

Справді, тов. Корольовій потрібна була допомога й редакція їй допомогла.

Цього листа й постанову ЦБ ДКО прочитав вожатий бази ЮП при Багатирській ШКМ (В.-Яніпольського р-ну на Донбасі) тов. Александров. Прочитав і почав розписувати з усієї руки: до РБ ДКО РК ЛКСМУ до ОБ ДКО, до журналу «Дитячий рух».

Про що? В його базі, бачте, немає роботи, осередок ЛКСМУ не допомагає, осередок... вносить йому догани з попередженням, виводить його зі складу бюро...

— Місяць тому, заслухавши мій звіт... осередок записав мені догану й дав мало часу виправити роботу.

— 10-ХІІ теж слухали мій звіт про те, що я знову не зміг без допомоги поліпшити роботу. Мене вивели із члєнів бюро й винесли сувору догану з попередженням. Знову дали час налагодити роботу, а я знову не обіцяю це зробити...

— Допоможіть мені, поки ще не вилючили з комсомолу...

Листи тов. Александрова примусили редакцію зацікавитись глибше станом керівництва піонерроботою від комсомолу в селі Багатир. Редакція відрядила свого представника на місце, щоб повідатися сути справи.

Виявляється, що тов. Александров — платний працівник. Але він не тільки не працює на своїй «посаді», а відірвався геть від усього політичного життя села.

У селі куркульський саботаж хлібозаготівель. Це тов. Александрова не турбує. Постанови уряду та ЦК Кп(о)У про готування до четвертої більшовицької весни його не зачіпають. Він кандидат партії, але партійних зборів і політнавчання ніколи не відвідує і за це йому партосередок виніс сувору догану.

Разом з тим він домагається, щоб йому в піонерську базу дали платних висококваліфікованих вожатих, які б добре працювали, а він, щоб тільки давав «загальне» керівництво.

— Хіба ж такі вожаті, як Чабаненко, Тохматішева, Демишева учні шостої групи—можуть працювати? Вони ж слабкі, нерозвинені, навіть плану роботи не можуть скласти.

Проте, сам Александров говорить, що ці учні з школі—найрозвиненіші, мають авторитет серед інших учнів; кращих за них у школі не знайдеш. Александров просто не хоче працювати, не хоче й пальцем поворухнути, щоб зміцнити загони, щоб організувати в них практичну роботу. Він боїться чернотної роботи і по-панському хоче керувати, ніби чиновник на великій посаді.

Немає в базі ніякої цікавої роботи, що захоплювала б дітей. Цілком зрозуміло, що діти не-піонери стоять віддалік від загонів. База не зростає. Так її «зростає» вожатий. Щоб було чим похвалитись, він усіх учнів записав до піонерів...

Александров усю провину звалоє на комсомольський осередок: мовляв, комсомольський осередок ніяк не допомагає, ніхто йому ніякої уваги не приділяє.

Справді ж комсомольський осередок кілька разів заслуховував звіта про роботу бази. Давав указівки тов. Александрову, як треба працювати, що конкретно треба робити. Вказівки давало й бюро партосердку. Але ні вказівки, ні догани не допомогли.

Комсомольський осередок винуватий у тім, що давно не злив Александрова з роботи й не замінив його іншим вожатим. Так само винуватий комсомольський осередок і в тім, що такого чиновника, який по-казенному ставиться до роботи серед піонерів, не виключив з лав комсомолу.

В.-Янісольський райком комсомолу мусить втрутитися в справу піонерської роботи в селі Багатир.

Роботу загонів треба перебудувати за вказівками пленуму ЦБ ДКЮ. Ба-зу треба негайно ліквідувати і зміцнити загони.

Туди негайно треба дати кваліфікованого базового вожатого, який зміг би об'єднати піонерів, організувати їх для творчої самодіяльної роботи, який зміг би, разом зі школою, добитися доброї постави комуністичного виховання піонерів села Багатир, негайно мобілізувавши дитячу масу на похід за високим урожаєм, проти куркульських вилазок, що в селі Багатир дають себе знати.

ЯК ПРОВАДИТИ ШАХОВО-ДАМКОВІ ЗМАГАННЯ

До програми світової спартакіади включено і шкільні шахово-дамкові змагання, на яких Україна матиме певне число місць. Щоб виділити український шахово-дамковий колектив, ближчим часом по всій Україні будуть проведені середшкільні, а далі загально-міські й обласні шкільні турніри.

Як же провадити ці змагання. Тут ми поговоримо про перший етап підготовчих шкільних змагань до світової спартакіади—середшкільні шахові і дамкові турніри.

Щоб організувати й провести ці турніри, піонерорганізація, разом з бюро фізкультури і шкільним ш/д гуртком, виділяє окремий штаб з 3—5 осіб і доручає йому провести ці турніри.

Штаб, тільки-но його оформили, негайно розгортає широкую агітаційну кампанію залучення до ш/д змагань усіх, хто вміє грати в шахи й дамки, без винятку—школярів старшого концентру. Штаб повинен інформувати індивідуально кожного гравця своєї школи про середшкільний ш/д турнір, повідомляє про цей турнір на найближчих зборах, вивішує відповідні плакати й оголошення. Дуже важливо висвітлювати так само і в стінній газеті життя організації і проведення ш/д турніру.

Треба домогтися спеціального місця в стінгазеті для висвітлення підготовчої роботи й самого перебігу ш/д турніру.

Після достатнього оповіщення своєї школи, штаб записує тих, що бажають брати участь у змаганні—із числа школярів старшого концентру. Запис провадити на окремій аркуші за такою формою.

Харків

53 школа

1. Нумер за порядком, 2. Прізвище, ім'я та по батькові, 3. Вік, 4. Чи є член піонерорганізації, 5. Якої групи учень, 6. Результат гри у середшкільнім шаховім (або дамковім) турнірі.

Цей список треба скласти для тих, що гратимуть у шахи й дамки, окремо. Потім обидва турніри—шаховий і дамковий—проводиться, як два самостійні змагання.

По скінченні запису штаб скликає організаційні збори всіх, хто записався, на цих зборах інформує учасників: а) у яким приміщенні відбуватимуться турніри, б) в які дні й години відбуватиметься гра, в) про правила гри й регламент турнірів.

Після цього штаб розбиває всіх, хто записався, на групи, при чому в кожній групі має бути не менш 10 і не більше 50 учнів.

Гра в турнірах відбувається олімпійською системою. Система ця полягає в тім, що кожен, хто програв у шаховім турнірі одну партію або зробив дві нічиїх, а в дамковім турнірі, хто програв дві партії або зробив чотири нічиїх протягом усього турніру,—вибуває з турніру.

На допомогу штабові із складу кожної групи виділяється старшина, який стежить за акуратною явкою учасників на гру, відзначає результати гри.

На обов'язку штабу лежить так само забезпечити турнір потрібним приладдям (дошка, шахи, дамки тощо).

Перед початком гри штаб проводить жеребкування між учасниками гри, щоб кожен гравець мав певний порядковий номер (скажімо, в групі з 10 учасників—від першого до десятого номера). Потім штаб складає розклад гри і розставляє пари. Причому, пари складаються так, щоб найменший номер у списку групи грав з найбільшим.

Візьмім для прикладу групу з 10 чоловіка. Учасник, що дістав під час жеребкування перший номер, гратиме з учасником, що дістав номер десятий, другий—з дев'ятим, третій—з восьмим, четвертий—з сьомим, п'ятий з—шостим, причому, білими завжди грають паристі номери.

Після першого дня гри (туру), з тих, що залишилися в групі, складається новий список, знову відбувається жеребкування і гравці знову сідають вищевказаним порядком. Якщо турнір проводиться однією групою, то він триватиме доти, доки не залишаться чотири переможці. Якщо турнір проводиться кількома групами, то по два переможці від кожної групи виходять у фінал. Фінал проводиться однією загальною групою (так само олімпійською системою) і триває доти, доки в ній залишаться чотири переможці.

Штаб повинен стежити за тим, щоб усі учасники турнірів дотримувались

таких правил:

а) Пропускати партії не можна: того, хто запізниться більше, ніж на 15 хвилин, до гри не допускається і його вважають за виключеного.

б) учасники турніру щораз реєструються у старшини і сідають згідно його вказівок;

в) після кожного туру, той, хто виграв партію (а якщо нічия, то той, хто грав білими) пише на окремій аркуші з підписами обох гравців результати партії, а старшина робить відмітку в турнірнім списку;

г) того, хто не повідомив про результати своєї партії, вважається за переможеного і в дальшій його до гри не допускають;

г) гравці повинні додержувати абсолютної тиші.

Гра щоразу триває 3 години, протягом яких учасник мусить зіграти не менше однієї партії в шахи або дві в дамки. Якщо хтось з гравців навмисно затягає партію, то його супротивник має право вдатися до старшини. Партії, незакінчені протягом вказаного часу (3 години), старшина записує в тім стані, на якому ці партії перервано, і передає цей запис до штабу, щоб той присудив—хто з гравців виграв. Ухвали штабу є остаточні.

Учасника, що порушує регламент турніру або правила гри і що не хоче підкорятися вказівкам старшини і штабу,—виключається із змагань.

По скінченні середшкільних шахових і дамкових турнірів штаб робить доповідь у піонерській організації і на засіданні бюро фізкультури, і бюро фізкультури затверджує результати турніру.

Чотири переможці шахового турніру і чотири переможці дамкового турніру утворюють збірну шахово-дамкову команду школи для участі в другім етапі шкільних змагань—загально-міським шкільним командним змаганням на шахово-дамкову першість.

МЕТОДИЧНА консультація вожатих

Щоб допомогти вожатим загонів ЮП реалізовувати, ухвали пленуму ЦВ ДЮБ ЦК ВЛКСМ, практично перебудувати роботу загонів і ланок, відповідно цим постановам, редакція «Дитячого руху» починає систематичну консультацію вожатих з різних питань піонерської роботи.

Консультацію проводиться за участі методгрупи укр. науково-дослідного інституту КДР.

Консультацію провадиться з таких питань:

1. Боротьба піонерів за якість навчання та свідому дисципліну в школі:

а) Форми й методи боротьби піонерів за якість навчання;

б) як організувати громадську роботу, підкривши її навчально-виховним завданням школи;

в) робота ДСВ у школі;

г) організація соціалістичного змагання;

г) організація шкільного режиму;

2. Похід піонерів за високий врожай:

Практичні поради і вказівки в окремих питаннях агротехніки, громадської і виробничої роботи дітей під час весняного сіву, збирання врожаю та хлібозаготівель тощо. Організація шефської роботи над селом.

3. Політвиховна робота:

а) інформація про поточні політичні події;

б) вивчення історії ВРП(б), комсомолу та піонерорганізації;

в) боротьба проти антирелігійного впливу на дітей;

г) організація політгуртків, семінарів тощо;

г) методика розмов.

А. Інтернаціональна робота:

а) боротьба проти явищ національної ворожнечі;

б) організація міжнародного зв'язку пролетарських дітей;

в) робота юних друзів МОДР'у.

Б. Антирелігійна робота:

а) робота гуртків ЮВБ;

б) масова антирелігійна робота.

4. Середзагонова робота:

а) організація зборів;

б) організація роботи ланки;

в) планування та облік;

г) робота з новачками;

г) стінна газета.

5. Культурно-масова робота:

а) Організація художнього читання.

б) Пісні, гри, розваги в роботі загону.

в) організація вечорів, культпоходів, екскурсій.

6. Воєнно-фізкультурна робота:

а) Організація воєнної роботи в загоні, ТСО, гуртки, куточки;

б) здавання норм на значок «ГПЮ»;

в) організація лижових вилазок, фізкультчастина тощо.

7. Робота бюро ДКО, самоосвіта вожатого.

а) Організація роботи бюро ДКО;

б) робота методкабінетів, будинків КДР.

в) організація семінарів для вожатих і піонерського активу.

г) робота з педагогами.

Консультація провадиться також з окремих педагогічних та методичних питань. Всі листи з запитаннями треба надсилати на адресу: Харків, Палац Праці, 2 під'їзд, 5 поверх, кварт. 52, редакції журналу «Дитячий рух».

На листах слід зазначати — «На консультацію».

Перші відповіді на запитання вожатих надаємо на дальшій сторінці.

ВІДПОВІДАЄМО НА ЗАПИТАННЯ ВОЖАТИХ.

ЧИ Є ПОТРЕБА ПРОВАДИТИ АНТИ-РЕЛІГІЙНУ РОБОТУ СЕРЕД ЖОВТЕНЯТ? Подаючи це питання деякі товариші водночас зазначають, що жовтенята ще дуже малі, про релігію та бога ще нічого не чули. А тому є небезпека, щоб жовтенята не почали цікавитися релігією. Тоді, мовляв, замість користи ми зробимо непоправну хибу.

Такі міркування неправильні, бо, перше — діти молодшого віку, хоч і не всі, але безперечно потрапляють під релігійні впливи (в родині, від товаришів, від релігійних бабунь); **подруге** — різні релігійні громади, особливо сектантські, вживають всяких заходів, щоб вплинути на дітей і наймолодшого віку (гуртки «дітей Ісуса», «діви Марії», співочі гуртки, ходіння по квартирах для «індивідуальної обробки» відсталих шарів трудящих і т.ін.); **потрете** — релігія, хоч і є ідеологія, що відмирає, але боротьбу з нею треба посилювати і певні контрреволюційні вчинки релігійних громад мають бути відомі не тільки дорослим, а й усім дітям. На цім слід вигартовувати комуністичну ідеологію дітей, залучаючи їх до посильної боротьби проти релігії. Це дуже важливий момент для комунікування жовтенят: **почетверте** — релігійник подекуди намагеться впливати на дітей радянської школи; завдання жовтенят є боротись проти цих впливів на своїх товаришів.

Жовтенята повинні викрити перед ними класовий зміст будь-якої релігії. **Поп'яте** — жовтенята мають перед собою центральне завдання — боротися за ленінську політехнічну школу, за якість навчання, за свідому дисципліну, нарешті — в цілому, за комунікування в школі. Одна із складових частин цієї боротьби є антирелігійне виховання.

Отже, не тільки є потреба організувати антирелігійну роботу серед жовтенят, але провадити її **обов'язково**. Причому, жовтенята повинні самі брати **потужну** участь у боротьбі з релігією.

Ст. ЛІТВИНОВ

ЧИ ПОТРІБЕН ПЛАН У ЖОВТЕНЯТ. СЬКИЙ ЛАНЦІ? Ланка — це основна ро-

бітка одиниця в групі жовтенят. Ланковий піонер, що працює в жовтенятами, саме в роботі ланки виховує в жовтенят уміння працювати. Ланковий до кожних занять ланки повинен добре готуватись, бо без доброї підготовки заняття ланки не можна провести.

Без плану роботи не можна добре підготуватися до праці в ланці, не можна контролювати й перевіряти роботу жовтенят.

Жовтенята — діти молодшого віку, їхні вікові особливості вимагають того, щоб роботу було побудовано чітко, конкретно, без повторень, на короткі терміни, щоб роботу часто перевірялося й було забезпечено різноманітним змістом. Цього можна досягти лише тоді, коли роботу провадитиметься **пляном**.

Нарешті, план потрібний для самого піонера ланкового, що працює з жовтенятами, щоб йому не розгубитись, інакше праця піде уривками, несистематично. жовтенята не бачитимуть конкретних наслідків у роботі.

Деякі товариші говорять, що план у ланці не потрібний. На нашу думку, **план у ланці повинен бути**.

Звичайно, він має бути короткий, конкретний, складений на 1-2 декади, найбільше на місяць, підпорядкований планові цілої жовтенятської групи та бази.

Г. ТАРАСЄВИЧ

За постановою пленуму ЦБ ДНО ЦК ВЛКСМ бази ЮП на селі ліквідується, як зайву організаційну надбудову. ЧИ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ПЛАТНИЙ РОБІТНИК, І ЯКІ ЙОГО ОБОВ'ЯЗКИ? Досвід практичної роботи сільських загонів ЮП доводить, що бази ЮП не потрібні, всю роботу провадять загони, ланки. З ліквідацією баз колишній платний вожатий бази залишається в штаті школи, керує безпосередньо роботою **одного загону** ЮП, ставить зразково роботу загону, вивчає й переносить кращі зразки досвіду на роботу інших загонів, допомагає методично вожатим, бере участь у роботі педколективу школи, керує роботою ЮП у загально-шкільнім дитсамоврядуванні.

В. ЧАШКО

Редактор Х. РУБІН

Відп. секретар Гр. ВОЛКОВИСЬКИЙ

В и д а в н и ц т в о

„К о м у н і с т“

Здано до складу 28/І—17/ІІ—33 р.

Підписано до друку 22/ІІ—1933 р.

2 др. аркуші, формат 4-х пошт.
в одному др. арк. 88.000 др. зн.

Укгогдолвіт № 505. Друкарня в-ва ЦК КП(б)У „Комуніст“. Зам. № 265. т. 22.300